

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

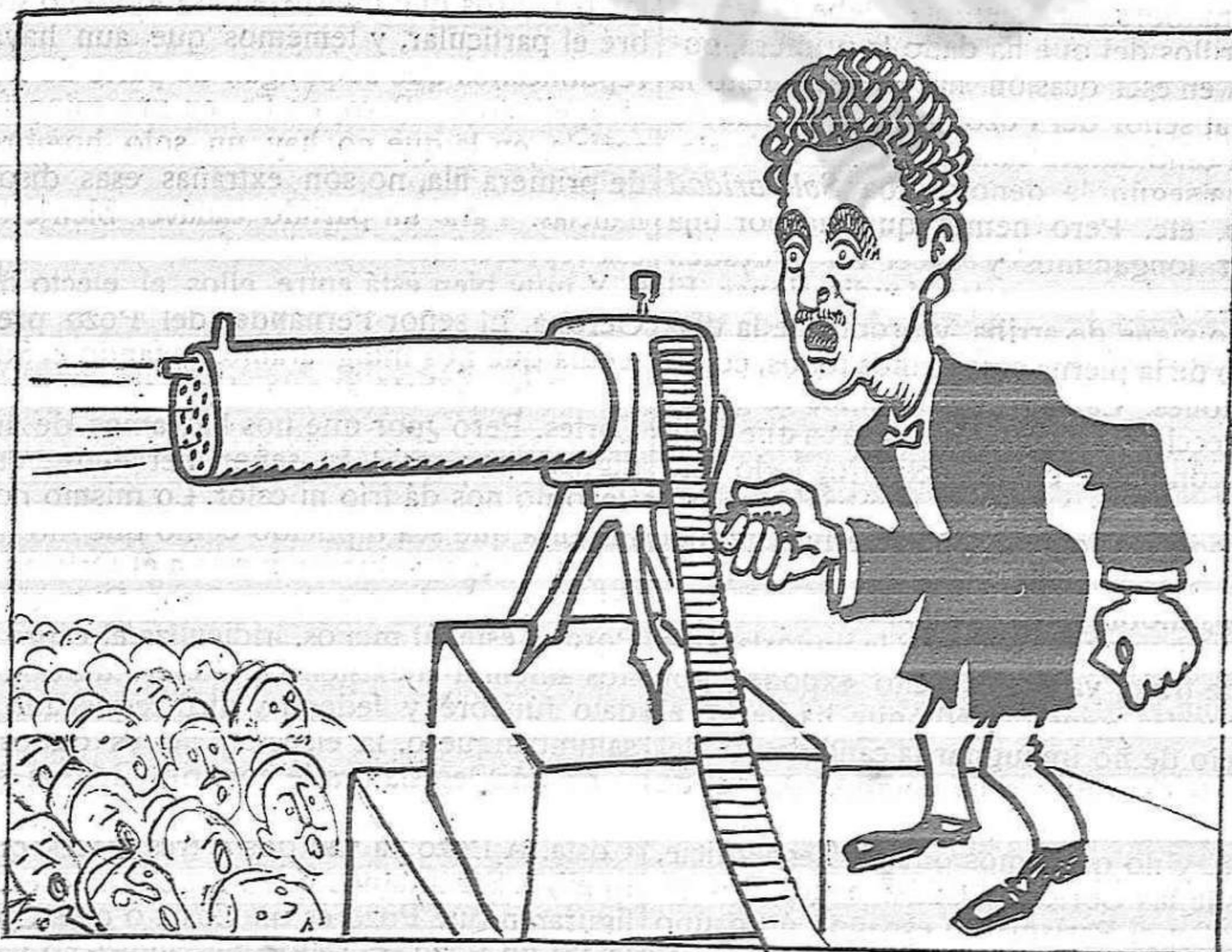
L'intervencionisme espanyol o cada hu per allà on l'enfila

—Hem d'estar be amb l'Anglaterra!

—Hem de votar per l'Alemanya!

—Hem d'ésser amics de França!

— I vostè?
— Jo no'n tinc cap d'amic. A mi que'm deixin estar que'l meu mal no vol soroll.

El Parlament obert

La nova temporada parlamentaria ha començat. En la primera sessió han sigut anunciades ja tres interpelacions sobre coses de mal averany per al Govern: el Marroc, el torpedejament de vaixells espanyols i les eleccions de Girona. Són això tres nivols negres passant sobre el banc blau... I encara manca en aquest cel rúfol un nuvolot més menaçador que tots: els fets de Girona; no els de les eleccions, sinó uns altres de més greus, que tots els catalans recordem, i els 14 ferits més que ningú.

Una pedregada d'interpelacions caurà damunt del Govern. Aquest, com si no es donés compte de la situació en què es troba, porta a les Corts una pila de projectes i de reformes. Els ministres duen sota l'axella la cartera plena de paperam. Heu's-aquí el cas d'un Govern anèmic, sense forces, sense prestigi, que diu que es disposa a realitzar grans treballs. Ningú es pot pendre de debò els seus propòsits. Ningú: ni els ministres mateixos.

D'interpelacions, n'hi haurà a dotzenes. De projectes, potser ni un. Aquest nou acte de la comedia parlamentaria ja sabem tots com s'ha d'acabar. Amb una crisi, probablement parcial. A Espanya, si no hi hagués crisis, ningú no s'enteraria de que hi ha Govern.

La conjura

ningú podrà ésser-li sospitos. Si pedres han caigut damunt la «Lliga» són les meves; si apòstrofes li han estat llençats, apòstrofes que han esdevingut històrics, són els meus. El famós «Delateu!» — l'història del qual faré algun dia — el vaig extreure jo de una crònica malèvola de La Veu. Tothom ha tingut concomitancies amb els regionalistes, menys jo, que no conec, ni de vista, al senyor Prat de la Riba. Tinc, doncs, dret a dir la meua veritat. I és aquesta. La guerra que's fa contra la «Lliga» se pot fer des de tot arreu, menys des dels salons del «Foment.» La «Lliga» és conservadora, però té un ideal patriòtic. Creu amb el dret sobirà del capital, però també amb el dret de Catalunya. És catòlica, però no militarista. Vol suplantar en domini als cacics, mes realitza una obra de cultura. En Brossa, un dia, ens deia despreciativament: «En Lerroux fa butrots i En Prat de la Riba, savis». Està bé. Així, entre el partit radical i la branca conservadora del catalanisme, existeix la mateixa distancia que entre una garita de burot i un laboratori.

Però el «Foment» quina representació pot ostentar? El poder i l'impertinència de les seves arques de cabals. L'únic que pot presentar el senyor Caralt, home d'intel·ligència mediocre que s'atreveix a segar l'herba al catalanisme. Diem al catalanisme, no a la «Lliga». Perquè si es combat a la «Lliga» és perquè la força catalanista s'ha concentrat en ella, pels errors dels seus adversaris, car la forta seria l'esquerra i contra nosaltres vindrien aqueixos senyors que estan disposats a vendre a Catalunya per mig plat de lentilles.

A Catalunya i a la Democràcia. Perquè en les transaccions hagudes entre el «Foment» i el poder central, se diu que se va fer la promesa de que la menaça de regoneixement dels sindicats obrers no seria mantinguda, que s'extremaria la benevolència en les inspeccions del treball i que en tota divergència, conflicte o vaga, entre patrons i proletaris, el poder se decantaria incondicionalment pels patrons. És a dir, que els dos moviments substancials de Catalunya, els dos sentiments centrals del nostre poble, l'autonomista i el democràtic, seran combatuts, coaccionats, reprimits per la cooperació que el «Foment» donarà al govern.

I així ens trobem amb una preponderancia del senyor Esteve, convertit en orientador i àrbitre de la nostra política. La plutocràcia combat totes les nostres idealitats, fins les moderades, i Catalunya se converteix en una colònia industrial on ordenen i manen els senyors Caralt i C.^a

PABADON

VENIZELOS

S'acosta l'hora decisiva de Grecia. La revolució nacional s'estén. La monarquia germanòfila trontolla. I En Venizelos, el gran home d'Estat, perduda ja l'esperança en la esmena dels governants de palla que la Gre-

cia pateix, ha sortit d'Atenes, per a posar-se al capdavant del moviment.

Són, doncs, inevitables grans fets propers. La toçuderia d'un monarca està enfonsant l'obra d'engrandiment de la nació grega realitzada per En Venizelos. I aquest, fort i coratjós com sempre, se disposa a evitar la catàstrofe.

Creta, la seva terra natal, l'ha rebut en triomf. I tot arreu de Grecia on vagi serà rebut de la mateixa manera. Aquests dies, guaitant la fesomia enèrgica i expressiva d'En Venizelos, ens hem dit que aquest home genial té tot l'aspecte d'un President de República.

DIUEN...

La guerra europea porta capgirat el cervell de la major part dels espanyols. Un amic nostre, al·liadofil entusiasta, està desesperat perquè les coses no passen obeint al peu de la lletra els programes que cada dia fa, o perquè no's confirmen els successos que ell ja dona com a fets.

Ahir llegíem als diaris un telegrama en que's deia que Alemanya havia notificat als països neutrals l'avis d'una pròxima campanya tan enèrgica, que no quedaria un barco a flor d'aigua, si portava una llesca de pa pels enemics dels imperis centrals.

—Ja fa dies d'aquesta notificació—va dirnos amb aire de persona enterada el nostre amic.

—Ah, sí? ¿I què va contestar el govern espanyol?

—Que amb arreglo als pactes convinguts entre les nacions civilitzades, podien tan sols apresar i no enfonsar als barcos neutrals que portessin contrabandol de guerra, i que si Alemanya, faltant a lo estipulat, torpillejava un barco nostre, Espanya s'incautaria dels vaixells refugiatos en nostres ports, compensant amb el seu tonelatge el dels barcos de nostra marina mercant tirats a fons.

—Ben fet! ¿I què hi ha dit an això el Kaiser?

—Ha dit que si li tocàvem ni una corda dels barcos alemanys o austriacs que li guardem en nostres ports, ens declararà la guerra.

—Espanya s'ha espantat, oi?

—I ca! Un patriota com el comte de Romanones no s'acovardeix fàcilment. Ha respost al Kaiser que si vol res que vingui. Que si ens declara la guerra ficarà en un camp de concentració, al mig mateix dels plans de la Manxa, a tots els alemanys i austriacs que tenim a Espanya, que s'incautarà dels seus cabals i que esperarà tranquilament als exercits teutons.

—Que no poden venir per enlloc, però en canvi els Zeppelins...

—Ja està previst. El nostre govern ja ha dit al d'allà dalt que si venen els dirigibles i fan desgracies, per cada espanyol que matin seran fusellats dos alemanys.

—Però ¿vols dir que és veritat tot això?

—An a mí m'ho ha dit en confiança persona que pot estar ben enterada.

—Ah, aixís callo!

Naturalment que no hem cregut de res an aquest bon amic que, com la major part dels espanyols, té el cervell capgirat pels telegrams de la guerra, però les seves fantasies ens han fet pensar que els ximplers i els nens són els que diuen les coses amb solta.

JEPH DE JESPU

JA HI SOM!

Ja s'han obert les Corts. En Romanones somriu mefistofèlic, perquè està segur de que tot anirà bé, per a ell.

Es clar com que an ell no li vé d'un pam! Sab el procediment—que En Nougués ha qualificat de fogida—d'anar se'n a casa seva, quan les coses van mal parades i de fogir d'estudi sense dir més que vacietats i nicieses quan l'interpel·len, i no s'apura per pregunta més o menys.

Tot se discutirà, diu. Però pensa: fins que a mi em convingui. I després vé allò del «espero del patriotismo de todos que ciertas cuestiones no se llevarán al Parlamento».

Patriotisme, patriotisme! Hauries de tenir nom de dona?

De primer entuvi, ja ha tingut el comte una encepçada amb els submarins. Com ell és home que cala tan fondo! I ja hem començat a haver de sofrir les dilacions, divagacions, irresolucions de consuetud.

Elección sangrienta

El domingo pasado se celebraron elecciones parciales de diputados en varios distritos de España. En Gerona se alzó con el acta el candidato republicano señor Fernández del Pozo.

Con el señor Fernández del Pozo tenemos nosotros una cuenta atrasada. En las últimas elecciones generales se permitió ese señor, en una carta que le escribió a Lerroux solicitando su apoyo, unas apreciaciones impertinentes sobre la candidatura en que figuraba yo. El señor Fernández, que antes no saludaba a Lerroux porque lo despreciaba, porque lo tenía por un aventurero inmoral, cree, ahora que necesita para hacer la cuenta los 150 votos que el jefe radical tiene en Gerona, que dicho caballero es un santo y nos llamaba a los que poníamos en peligro su acta de Barcelona, perturbadores.

Como nuestra moral no manda, como la cristiana, perdonar las injurias sino vengarlas, como es norma nuestra que la segunda y tercera bofetadas siempre deben caer en los carrillos del que ha dado la primera, podíamos en esta ocasión haberle devuelto la pelota al señor del Pozo, y haber llamado a la suya candidatura camelo, candidatura alejandrina según la denominaba Solidaridad Obrera, etc. Pero hemos querido por una vez ser longánimos y hacer ver el desdén que nos merecen ciertas claudicaciones. El ejemplo viene de arriba, y pronto de la dignidad o de la pierna cojearnos todos, como Romanones. Luego nos hacemos cargo de las abyecciones y de las menguas a que obliga la conquista de un acta. Por todo esto nos hemos abstenido de combatir durante el período electoral al señor Fernández del Pozo.

Pero, ahora que ha triunfado, ahora que de lo que nosotros digamos le importará un rabo de trigo, ya nos es lícito exponer por qué nuestra generosidad, que ha hecho el sacrificio de no impugnar la candidatura del electo de Gerona, no ha podido hacer el de recomendarla. Esa elección nos sugiere una lección, y no queremos que se desperdicie.

Desde las Cortes de Cádiz a acá, no ha habido en el Parlamento español un grupo político tan gris, tan falto de olor, color, sabor, cantidad, etc. como la actual minoría republicana. El cuerpo electoral republicano tiene un olfato formidable para percibir la estupidez, y se va ciego hacia ella como las ratas al tocino. Y así ha hecho una selección

Ja hi som? Al primer tapón, zurrapa! que diuen els castellans. Ve't-aquí la política a peu coix. Es precis que'ls nostres diputats —dels altres no ens en preocupem massa— no's deixin enredar amb les manyagueries del gata-maula. Que li facin treure les ungles! Que bufi. Nosaltres també el bufarem.

Ara mateix, En Ventosa té anunciada una interpel·lació sobre l'actitud de les autoritats en les eleccions de Girona. Doncs, confiïem en que serà irreductible. Perquè ara els regionalistes poden venjar-se d'una iniquitat que va cometre dies enrera el senyor Ruiz Jiménez que fa com qui fa de ministre de la Governació.

Els regionalistes, que es creuen ofesos en el seu dret electoral, en la seva llibertat de acció, i en la preponderancia de les seves idees al districte de Girona, tenen el deure, la imprescindible obligació d'acabar amb una vergonya llargament consentida.

Si els regionalistes no ho logren, hauran desapropiat una de les millors ocasions.

Es precis que al entorn de l'interpel·lació Ventosa se promogui un debat respecte a dignitat política que faci, per a sempre més, impossible, que des de l'altura de sa categoria un d'aquests homes, que fan com qui fa de ministre, proposi premiar a un Governador tenint en compte que «gracias a su habilidad los regionalistas perdieron las elecciones de Gerona».

Aquestes habilitats deuen ésser condemnades. I ara els regionalistes poden fer-ho. Que no tinguem de dir, davant de la política a peu coix:

Ja hi som! Ja hi tornem a ésser!

MARCEL

al revés, y ha elegido diputados a los peores. A hombres que no diremos que no sean honrados, porque ahora la ética no nos importa y porque además no hay nada más honrado que la insignificancia, pero que no tienen más programa que entumecerse de haraganería y de vanidad y dormir a pierna suelta. Así todos los grandes debates están en el aire. Por ejemplo Lerroux deja entrever que es intervencionista. Pues el debate sobre la intervención de España en la guerra aun está por iniciar. Salas Antón se las echa de socialista. Pues llega la huelga de ferroviarios, y el canario de Sabadell no abre el pico para cantar. Todos, desde el primero hasta el último, se llaman autonomistas. Pues plantean los regionalistas el problema catalán, y la mayor parte se quedan mudos, y ojalá se lo hubieran quedado todos, pues así no habríamos oído a los que hablaron despotricando contra Calaluña. Lo mismo o algo parecido va a ocurrir cuando se discutan los abominables sucesos de Gerona. Vamos a pasar por la vergüenza—lo prevemos—de que sean los regionalistas los primeros que interpelen al Gobierno sobre el particular, y tememos que aun haya republicanos que se pongan de parte de los atropelladores. Pero, en fin, en una minoría acéfala, en la que no hay un solo hombre de primera fila, no son extrañas esas disonancias. Para un partido cadáver bien está esa representación de muertos.

Y muy bien está entre ellos el electo de Gerona. El señor Fernández del Pozo pretendía que nos indignáramos, cuando el Supremo le arrebató el acta al constituirse las Cortes. Pero ¿por qué nos habíamos de indignar, por qué? El señor Fernández del Pozo no nos dá frío ni calor. Lo mismo nos importa que sea diputado como que no lo sea. Si llega a luchar frente a él Dalmacio Iglesias, nosotros votamos por Dalmacio. Porque éste, al menos, ridiculiza el cargo y nos amenaza la existencia. Y entre un candidato fúnebre y federal y otro regocijado y saltimbanquero, la elección no es dudosa.

En una legislatura le confirió Gerona su representación nada menos que a Joaquín Costa. A Pozo ya van dos o tres veces que lo elige. Sentiríamos que los gerundenses se figuraran que Pozo es un Costa o que Costa era un Pozo. El señor Fernández no vale el tiro que a Morales le han pegado en la tetilla. No ha de decir en las Cortes nada de particular, como no lo ha dicho en los seis u ocho años que ha sido diputado. Lerroux, a quien se ha entregado por mor del acta,

La pregaria secreta

no ha engrazado ningún brillante en su corona imperial. El señor Fernández es abogado de Jaén y como hemos dicho federal. En Jaén, que tienen motivos para conocerlo mejor que en Gerona, no deben de tener una gran idea de él cuando allí no lo hacen diputado. Su federalismo suponemos que será ese federalismo anticatalanista, ese federalismo sin federación, estofado de vaca sin vaca, guiso de liebre sin liebre, que ya les conocemos a los ferrouxistas, a Salas Antón, etc.

Nos hace sospechar esto lo a pecho que se han tomado su elección todas las nulidades de la minoría republicana. Cuando vi que todos esos fracasados iban a Gerona, exclamé: «Ya la hemos cagado. Te has caído Pozo». Y ya veía yo a éste en el fondo de su apellido. Pero, por lo visto, esos caballeros tienen más traza para defender sus actas, que para abogar por el pueblo en el Congreso. Por lo visto, a la hora de la pastura, todos juntan sus hocicos en la artesa, y se ayudan con la energía acumulada en sus enormes saponcios. Sin perjuicio de darse después morradas y mordiscos.

Nos hace también sospechar el federalismo del señor Fernández el que durante toda la campaña electoral no haya dicho, que yo sepa, una palabra de los famosos sucesos de Gerona. Son éstos de tal naturaleza, tan graves, tan odiosos que hubieran justificado una nueva Solidaridad, un nuevo *alçament*. Hubieran justificado, por lo menos, una elección en la que el único programa de los candidatos debiera haber sido este: conseguir el castigo de los culpables, desde el general hasta los asistentes. Para lo que se ha luchado no valía la pena de derramar sangre. El señor Fernández del Pozo con el acta que le acaban de ganar se hará un gorro de dormir, se lo pondrá en la cabeza, se tumbará a la bartola y... hasta las elecciones próximas. Y los delincuentes de la noche de marras, tan frescos.

Te felicito, Fernández. Te felicito, Gerona. Sobre todo, a tí, ciudad, por el pozo en que te has tirado. Y porque ya te puedes preparar para recibir cualquier día otra paliza. De salud sirva, gerundenses.

ANGEL SAMBLANCAT

—No puc més!... Vinga la pau!... Faci's el miracle, encara que el facis tu!...

Pels voluntaris catalans

AMBÈ nosaltres, creients dels aliats, hem trigat dos anys en organitzar-nos... i encara som al començament. Tota la propaganda i l'acció francòfila, han estat fetes sense mètode ni coordinació, i gràcies a que aquí això de Gibraltar no preocupa més que a quatre no catalans i altres quatre catalans obtusos, i a que d'agravis històrics no ens ofenen més que els fets a Catalunya, la germanofilia ha estat reduïda als seus límits naturals, restant la majoria dels catalans francòfils.

Solament una acció ha estat preparada i aconduïda amb persistència: la protecció als voluntaris catalans que lluiten per França. Un Comitè hi ha constituït per a recaudar unes 1,500 pessetes mensuals, i que investiga el lloc del més allunyat o amagat voluntari per a enviar-li el seu socor, en diners, en roba, en aliments, en llibres.

Ara uns quants joves han organitzat un festival, a benefici dels nostres voluntaris pel pròxim dissabte, dia 7 d'octubre, en el Palau de Belles Arts. El programa serà interessantíssim, però el programa és lo de menys. Lo important és congregar el major nombre possible de públic, obtenir una forta recaudació, conseguir que la diada dels nostres voluntaris, ho sigui de patriotisme, d'entusiasme i de profit.

Fins ara nem acudiu a la crida de la Creu Roja francesa, o la belga, o l'anglesa, o la de totes les nacions aliades, com en el festival del Turó Parc, on se aconseguí recaudar 100,000 pessetes. Ara, la crida és de la Creu Roja nostra, la que improvitzem pels nostres voluntaris que estan incorporant Catalunya a l'història del món.

Que cap dels nostres amics—és un preg cordial—falti al festival del Palau de Belles Arts.

SONATA LXXII

A han engegat, veïam si durarà gaire? Com a durar la funció, potser si que durarà, perquè com que la qüestió és pasar l'estona i ara a Madrid ja s'hi comença a estar bé i s'obren els teatres, després que En Villanueva ha fet campaneta la ning! ning! tots els peixos, vull dir, tots els diputats i senadors aniran sortint, deixant la dona i demés família en el poble, la vila o la ciutat de províncies creguda de què el marit o cap s'està trencant l'idem estudiant els greus problemes que afecten a la vida nacional, quan lo que fan, segons males llengües, és arroçar-se amb alguna moça de aquelles que no devem fiar-nos *sièn brunes, sièn rosses*; sopar a Fornos, i llepar els peus a En Romanones en lo qual ja hi ha feina.

Diu que el Govern porta la mar de pro-

jectes, l'Alba vol fer esquitxar els beneficis als que n'han fet i no siguin bladers o castellans, és a dir, vol que els fabricants i comerciants de Catalunya i els naviers de Bilbao paguin els plats trencats. En Luque vol reformar l'exèrcit. No sé què ho fa que tots els ministres de la guerra volen reformar l'exèrcit? El de Marina vol submarins, En Gasset regar, el de Gracia que la Justicia ho sigui, això si que té gracia; el de Instrucció que no es parli ni escrigui en català i En Romanones la neutralitat i anar conquerint el moro.

Ja veurem què en sortirà, a mi me sembla que volen masses coses i potser moriran de un enfiit.

On aneu diumenge a la tarda? Als braus? A veure «La Reina inca»? Pagesos. Veniu amb mi a can López de la Rambla, esteu-vos quietes i vos fareu un tip de riure. Feia temps que no havia sortit, però en aquests temps de llibertat tornarem a tenir l'espectacle de un rosari cantat pels carrers; i no vos penseu un rosari aixís com aixís, no, un rosari com no se'n veuen; els misteris seràn de bulto i

els carretejaràn cucurulles, els símbols i lloances de la lletania també els passejaràn materialitzats per mans de nenes vestides de blanc; ara lo que vos haig de dir és que comprenc com s'ho faràn per representar *Rosa mistica, Turrís eburnea, Janua cœli, etc.*, però quan siguin a *Regina profetarum, Regina patriarcharum* i sobre tot a *Refugium peccatorum* ja no ho veig tan clar.

Hi aniràn les *hicas*, totes les beates des de les farinares a les de la aristocràcia, hi aniràn cleros, lluisos, *autoridades*, etc., etc. Res, que serà una cosa molt lluida, perquè, segons «La Vanguardia», ja fa vuit dies que assaïgen; diu que cantaràn, com aquella del Enric Gaspar, una Ave-Maria amb molts ventres:

Y bendito sea el fruto de tu vientre, vientre, vientre, vientre, vientre Jesús.

Sentireu cantar:

Ruja el infierno, brame Satán,

*la fe de España
no morirá*

etcètera, etcètera.

Però no rieu ni crideu: bèl bèl bèl perquè aquell dia deixaràn anar els requetés i els hi treuran el morrió.

Per a que vagi bé, bevem-hi.

MORITZ XCIII

L'OMBRA D'EN PRIM

(En l'Universari de la Revolució de 1868)

Pels verts jardins de les regions ignotes, serè alberg dels que aquí ja han fet sa tasca, l'ombra de don Joan Prim, sola, es passeja, aspirant dels xiprers el perfum aspre. Altres ombres, temps ha d'ell conegudes, passen ben aprop seu. Don Joan decanta els ulls discretament per no aturar-s'hi i evita així uns minuts d'insulsa lata.

Mes de sobte en veu una, que... «Diria que aquesta és nova». I amb rudes, amable, acostant-s'hi i parant-la, li pregunta:

—Des de quan sou aquí?

—D'ahí a la tarda.

—Ja m'ho semblava a mi. ¿I de quina terra veniu, tan decaiguda i tan tronada?

—D'una, molt pintoresca i molt famosa, però poc nutritiva: vinc d'Espanya.

—Ah!—fa En Prim.—No sabeu lo que ho celebro també soc d'allà, i tenia ganas [bro. de trobar qui me'n des notícies fresques.

—Que hi falteu ja fa temps?

—Des del 70.

—Jo't flic! No ha canviat poc des de llavors.

—De debò? A veure, a veure! Al fi és ma patria, i tot lo que ve d'ella m'interessa i em remou el caliu de les entranyes.

Digueu ¿qui governa ara?

—En Romanones.

—Qui és aquest?

—Una espècie de Sagasta, amb tant *tupé* com ell i amb igual flema, si bé mancat d'aquella excelsa gracia amb que l'altre salvava els grans conflictes i desfeia les grosses nuvolades.

—L'Hisenda ¿com està?

—Mala, la pobre.

Tot sovint li col·loquen cataplasmes, (i qui diu cataplasmes, diu emprèstit) però es troba tan dèbil i aixafada, que els deutes la roseguen, i als vuit dies han de tornà altre cop a medicar-la, i a acudir al nou impost i al nou *sablazo* i a la nova emulsió trampo-bancaria.

—I el Parlament?

—Molt bèl! Una alegre tropa que s'entreté xerrant per les butxaques, i quan està tancat crida que l'obrin i en sent obert pregunta quan el tanquen.

—I el poble ¿com la pren aquesta *juerga*?

—El poble és un beneit que paga i calla, i si parla, diu coses tan ridícules, que 'ls governs se n'hi en riuen a les barbes.

—Mes ¿que no té capdills? ¿No hi ha qui el [guil?]

—No. No hi ha més que deu o dotze sàtrapes, que paguen al país amb bells discursos i cobren amb turro, negocis i actes.

—I l'instrucció ¿com va?

—Ensenyant... la ceba.

—No hi ha escoles?

—No pot haver-n'hi gaires. ¿No veieu que 'ls diners es necessiten per fer places de toros?

—Basta, basta!...

cria En Prim indignat.—Les sangs em bullen al sentí aquestes noves. Si que Espanya està, a fè, ben guarnida!... Pobra, tonta, ignorant, inconscient, mal governada!... Lo mateix que quan jo vareig fer *mutis!* I vos que heu començat assegurant-me que havia canviat tant!... I tall! Com sempre!... No té remei! No'n té!... Està condemnada a no alçar mai el cap!... Tot és inútil!... Tot, tot!... No pot, no sab, no vol curar-se!

Calla don Joan. I dant l'espall a l'ombra que tan bé li ha pintat l'estat d'Espanya, molt més mal humorat que 'ls altres dies, reprèn l'interrompuda passejada.

C. GUMÀ

Els braços "plegats"

Els obrers carrilaires dels tallers i dipòsit de màquines que la companyia del Nord té a Sant Andreu han declarat la vaga que en diuen de «braços plegats». ¿De braços plegats o de braços caiguts, com l'anomenen els diaris escrits en castellà? Pel cas és igual. Tot vol dir la mateixa cosa. Físicament, és molt diferent tenir els

braços plegats o tenir-los caiguts. Però el que es vol dir amb aqueixos mots és que els braços dels obrers esdevenen inactius, que no treballen.

Aquesta forma especial de la vaga obrera és molt interessant i curiosa. En les vagues usuals els obrers no acuden a la feina, no van al taller o la fàbrica. En la vaga de braços plegats, els obrers acuden al seu lloc durant les hores assignades. Entren i pleguen com si res succeís. Però no treballen. Els seus braços resten paralitzats. El procediment té l'aventatge de fer més difícil la substitució dels vaguesistes per esquirols i de esquivar certes disposicions de la llei. Poc estès com està en el nostre país el procediment de lluita proletària, el públic català s'ha sentit ara doblement encuriós per la vaga parcial dels carrilaires del Nord.

Una veritable petitesa, des del punt de vista de la Companyia ha motivat la present vaga. Dies passats, va haver-hi una disputa entre els carrilaires de Sant Andreu que havien pres part en l'anterior vaga i els que havien seguit treballant. Amb un poc de precipitació, van comparèixer els civils. En senyal de protesta per la presència de la força pública, els obrers van parar la feina, però sense plegar. Això va durar unes

dues hores. Al cobrar els jornals, van trobar-se els obrers amb que s'els havia descomptat l'import d'aquelles dues hores. Davant d'això, van pendre l'acord d'anar a la vaga de braços plegats. I en plena vaga estem. El servei de la Companyia del Nord s'en ressent d'una manera considerable.

Si es té en compte que la quantitat descomptada als obrers puja, en total, a menys de 500 pessetes, es comprendrà que en l'acte de la Companyia no hi ha altra finalitat que la de molestar i agraviar als seus obrers. Aquests no haurien anat a la vaga si només s'hagués tractat de la materialitat d'uns quants rals. Però és el cas que la Companyia segueix un plan de represalies contra els obrers i empleats que van intervenir en el passat moviment. En aquestes condicions, l'incident del descompte de les dues hores ha estat la gota d'aigua que fa sobreixir el vas.

Si la Companyia no renuncia a molestar al seu personal associat, de vagues com la de Sant Andreu n'esclataràn cada dia, puix els obrers i empleats no s'avindràn a que s'els punxi i s'els agravi.

A. R. I V.

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 22 AL 28 DE SETEMBRE DE 1916

Per terra

L'ofensiva aliada del Somme segueix, implacable, i ha entrat en un període altament interessant. Combies, la formidable fortalesa improvisada, ha caigut, així com els pobles de Lesbœufs, Morval, Rancourt i Fregicourt. Es una grossa victòria dels franco-anglesos. La caiguda de Combies fa esperar per a molt aviat la caiguda de Péronne. I aleshores, segons reconeixen els mateixos periòdics alemanys, és molt probable que la línia teutona del nord de França hagi de retrocedir una pila de quilòmetres. És això lo que els tècnics alemanys en diuen *escurçament del front*. A la xifra de presoners fets pels franco-anglesos a la batalla del Somme, cal afegir-n'hi uns 5,000, agafats en els darrers dies.

Al front oriental, no hi ha hagut modificacions importants, malgrat haver-se produït furioses lluites en diversos punts de la línia sud, que va des del riu Pripet a la frontera roma-

nesa. Prop de Halicz la batalla segueix. Al Sereh superior (regió de la Galitzia), els russos han fet 1,500 presoners, i els germano-austriacs, contraatacant, diuen que n'han fet 700.

Al front italià, calma relativa. Els austro-hongaresos han volat, mitjançant una mina, les posicions italianes del pic del mont Cimone.

Al front nord de Salònica, les tropes d'En Sarrail han seguit avançant cap al nord, amb prudència i lentitud, per la banda de Florina. Allí han caigut presoners, en violents combats, uns 400 búlgars.

Al front de Transilvania, els romanesos han seguit avançant per la banda del nord i del centre. Més cap al sud, en Vulcán, van retrocedir de cop, però han tornat a recuperar el terreny perdut. A la Dobrudja, el general Mackensen, que s'ho volia menjar tot en quatre dies, continua deturat, després de la darrera reculada.

Al front del Caucas, alguns combats parcials favorables als russos.

Per mar

Vaixells anglesos han bombardejat la costa belga ocupada pels alemanys.

Cavalla, ocupada pels búlgars, ha estat novament bombardejada per forces navals aliades.

Gràfic del avenç franco-anglès en la regió del Soma. Tot el terreny que representa la part fosca del mapa (i molt més que n'han guanyat darrerament), ha sigut recobrat en pocs dies per les tropes aliades.

Per l'aire

Fets més importants:

Bombardeig de Londres i altres punts d'Anglaterra, per una esquadra d'uns 12 *Zeppelins*. Tres d'aquests van volar damunt de Londres, i dos van ésser abatuts per l'artilleria antiaèria britànica, caient al veí comtat d'Essex. Els *Zeppelins* destruïts són els números 32 i 33, de tipus nou, molt més grossos i perfeccionats que els anteriors.

Dos aeroplans francesos han realitzat una bella proesa: han anat a Essen, la ciutat industrial de Krupp, i hi han tirat bombes, tornant a França sense novetat, després de cobrir, entre l'anada i la tornada, la distància de 800 quilòmetres.

A setmana passada—com degueren veure amb certa extranyesa alguns dels nostres llegidors—deixàrem de parlar de les alocucions de Girona.

Avui devem manifestar que el nostre silenci durant la lluita fou premeditat. Es que preveiem el fàstic d'una banda aqueix Pozo—especil de pou mort—que no té res que veure amb els catalans ni amb les aspiracions de Catalunya; per l'altra, la *Lliga*, amb totes les seves repugnants ambicions... No hi havia cap sant que fos de la nostra devoció.

Avui el nostre Samblancat parla de aqueixes el·leccions de Girona. Ell té la paraula.

Ha tingut por de l'èxit.

El catalanòfol director de Primera Ensenyança, senyor Royo Villanova, ha excusat la seva assistència a l'inauguració de unes escoles d'Arbucies a les quals fou convidat.

No ha extranyat gens la reculada del enemic de la nostra llengua.

La prudència és la mare del bon viure.

El Comte de Romanones, referint-se a la crisi del paper i a la solució que per a la premsa diària s'ha trobat, ha dit que n'hi havia una altra; la de suprimir fulls als diaris, però que ell no la vol perquè no pensi ningú que lo que desitja és que els diaris tinguin menys espai per a combatir-lo an ell.

¡Bromista!

Combles ha caigut en poder dels francesos. I els germanòfils indignats diuen, estirant-se els cabells.

—Això ja es el comble!

L'Infanta Isabel ha assistit a la coronació de una Verge a Segovia.

I van...

An aquet pas, la bona senyora haurà de posar una Agencia: «Coronas sin estrenar y de lance. Economía en los encargos»

I pot-ser la seva familia l'ajudaria en el negoci

En Vázquez Mella i els seus veuen fer una Asambleja a Covadonga.

Veiam si arribaràn a fastiguejar fins les despulles de Don Pelayo!

Sembla que ha resultat falsa la notícia donada per *La Veu* de que el nou comte de Caralt havia fet canviar la bandera catalana del seu «chalet» del carrer de Ganduxer, per una de espanyola. Ara resulta que no existia tal bandera; per lo tant, no ha pogut canviar-se.

Naturalment. En tot cas lo que té el senyor Caralt és un panell.

I els panells tot-hom ho sab; giren sols, segons el vent, Si al comte se li omple el pap... és que el vent vé de ponent.

Demà a la tarde tindrà lloc la segona processó del Rosari per la Pau, que sortirà de la parroquia de la Mercè, i que tindrà la gracia d'entorpir el trànsit durant algunes hores els nostres carrers.

Es clar, la moixiganga del any passat tingué tant d'èxit que s'han vist obligats a repetir-la.

Molt d'èxit, si senyors, però la Pau continua tancada amb pany i clau.

Salpicaduras.

En pocs dies han arribat al nostre port una muntada de nauiregs estrangers procedents de barcos tirats a fons en aigües de Balears.

Si continuen fent-ho així els pirates germànics, no sé on arribarem. Aviat Barcelona serà una espècie de Salònica.

Els nostres carrers, plens de tipus exòtics, pendrà un aire pintoresc de terra conquistada. I allavors—si que hi serem que no ens en adonarem.